

Luoc thiecä ke gan lokkä lat jöör

Nuer | Thok Nath

Lat jöör enu?

[Lat jöör](#) ε cian. E mi tok gak kie mi rep nyir, cian thil luthä, cian jiaäk kie lëëñ mi bec ke kuic ran ke guäth ëë bëë thjn kie ke Kuoth in palë. Dere jiaäk ke ram kel kie ke buon nath.

Lat jöör taade de mat thin:

- lät rietni ti jiaäk online ti de ney kökien jakä yöö bike rö nyir kie ram mi lëëñ nath
- lat rietni guäth mi duol ney ti nuan thjn kie guäth rölä mi com nath ke kuic cianjä thil luthä ke bun nath ke kuic bilä puaganykien kie Kuoth in pal kene
- goar thureni ti reep nyir kä com nath ke biel puaganynikien kie buon pali ji nathä

Rey Bik-tö-ria, [Dut 2001 mi Luth Biel Puaganyni Nath kene Pali Ji Däthä](#) ganje lat jöör. Dere nath gan ke lat jöör ke kuic biel puaganynikien kene Kuoth in pal kene guäth o ce tuok thjn guäth matdä nath. /Ce lat jöör kum ke kuic ji bumni, wut kie ciek kie taä däpäde.

Lat jöör ε mi göl kä dääk nath kene lät cienjä leerä mi jiaäk

[Dääk nath](#) ε yöö cienji raan ke cian mi jiaäk kie cian thil päärä ke yöö cian ran gan ke je ε nüt (cetke, run dieth, ji bumni kie cian min nyoth yöö ε jin wut kie ciek).

[Lät cian leerä mi jiaäk](#) ε cian mi koki raan töc mi /ce nhok mi jak raan ke yöö be çar ε jiaäk, ke cian jiaäk kie mac raan ke cuonje. Memë amäni, taä ruac lænjä kie thiecni ti ca rö lot ke kuic tääkä ram mi dödien cetke yöö döñ /ce dap.

Ke [Equal Opportunity Act 2010](#) jake cian däkä kene mi kuki raan töc mi /ce gor mi guac ke nüt mi ce tuok rey ciëni tin te ke tek mi njacke (cetke, guäth lat, duel gorä kene rey thuk).

Thiec ke lök latdä jöör ke ganje rey Bik-tö-ria

Ruac thukä kene cian rikni kä ney tin ca Kuany ke thiecni ke yöö de lat jöör lök idi ke lätni nütni kä Bik-tö-ria. Memë ke ney tin ca kuany ala thajän neeni ti lät kä Palëmen Kume Bik-tö-ria.

Ney ti ca Kuany cike thiec ke ti diaal tin ca jak ala thajän thiecni. Ney ti ca Kuany cike wargakni ti 62 jek tee ca jak kene wargakni dan 11 te ca nyok ke jäkni. Ce nin dan Bärow nan ke yöö ba lij ε ney diaal tin te kä Melbuon, ram mi te thjn ke puonyde kene ney tin guic kä bidiö.

Ney ti ca Kuany cike lääri kam raar ke [Gan lokkä lat jöör](#) (lat läärä) ke cänj kä 3 kä pay Diok 2021.

Lat lääri ca jek en yöö lat jöör te thjn elonj kä Ji Bak-tö-ria ti nuan, amäni naath:

- ti te ke cien ti gööl kene thuk ti gööl guäth ëë beke thjn
- ke buon Ji pali nathä
- ram mi ca laar i Aboriginal kene Torres Strait Islander
- ram mi ca laar i ε LGBTIQ+
- ke kuic ji bumni

Lat j̄or̄ tuok̄e r̄ey duel ḡor̄ä, ñari kureni pieny, gūāath lätni, lǟt ken̄e online.

Lät lǟäri ca ruacni ti luot̄ ke r̄o ḡor̄ar piny ti 36 ke ȳȫö ba Bik-t̄ö-ria jak̄ä bum ke gāñ lōke lat j̄or̄. Th̄āāñ ruacni t̄ēe ca nh̄ok cake mat th̄in:

- Gāñ lök̄ä lǟtdä j̄or̄ ca rep̄ ε wä nhiam k̄ä ε mi leny biel pūāany ran ken̄e pal ji ñäthä (cetke gāñ lǟtdä j̄or̄ ke kuic k̄ä ȳȫö ε jin wut kie ciek ken̄e /kie tut kie ñuot̄, ken̄e min nyoth ȳȫö ε jin wut kie ciek kie lǟt ruac mi j̄īēk ke ȳȫö ε jin wut kie ciek, cian̄ k̄e ȳȫö ε jin tut kie ñuot̄ ken̄e/kie /cie jin tut kie ñuot̄, Ji bumni ken̄e juey HIV/AIDS kie ram mi te ke cian̄ ti cet ke t̄o).
- ke kāāth tin jake cian̄ k̄ä kuiy ke kuic nath ken̄e lǟt j̄or̄ ke cian̄ lǟtni j̄iǟkni
- Nyuuthni Nazi /cake lōk i bake nyoth gūāath mi te ñey diaal th̄in.

Luoc Kume

Kä [Kume Bik-t̄ö-ria ce luoc ke lǟäri t̄ēe ca nh̄ok](#). Kume lūake kie ke luäk-r̄ey-lǟtni ti 34 t̄ēe ca lar r̄ey lǟäri ti 36 t̄ēe ca nh̄ok i ba lǟt.

Entǟäme Kume lǟtd̄e ke dūor̄p mi goaa mi be ger ni ñoak. Th̄āāñ lǟäri t̄ēe ca nh̄ok göörke ȳȫö de Kume ñut ger. Ney ti ñuan göörke ȳȫö ba c̄ar mat K̄omieniti k̄ä Bik-t̄ö-ria, cetke bun k̄omieniti tin ca cian̄ ε j̄iǟk ke lat j̄or̄. Th̄āāñ nath gör ken̄e ȳȫö bike c̄ar a goaa ke d̄ǟk cian̄ä Cun̄ni.

Kä Kume [löke ñey ti Daake Naath ke biel pūāanynikien](#) k̄ä jen be ñut mi pay tuok rial ik̄ä k̄ä Bik-t̄ö-ria ke löke D̄ǟk̄ä ke biel pūāanyni nath. Rial ik̄ä ke Lök D̄ǟk̄ä ke biel pūāany Nath bake lǟth lǟt ke kuic thiecä ke lǟäri tin ca nh̄ok.

Kume be ñut ti pay tuok lǟt ti bi nyothni Nazi pen ȳȫö bake nyuoth nath ke dūor̄p mi goaa mi bike gak raar. Mem̄e be ruac mi thuok jak̄ä k̄ä raar en̄ ȳȫö Bik-t̄ö-ria thile je palik̄ä ke ñey ti nyothke nyuuthni ti te ke mat ke c̄ar Nazi. Thile mi lotde mi pen ε kie cuer ke nyothni t̄ēe wal ke pal ji ñäthä, cian̄ cian̄ni wec ken̄e gooy c̄ǟtdä ke te wal.

Kä Kume be ruac ke ji Bik-t̄ö-ria tin la Ji Juudh, Ji Hindu, Ji Budith, ken̄e Jian k̄omieniti, tin k̄okien tin te r̄eydien, ke ȳȫö ba ñut em̄e lǟt.

Kume ñäce goy cian̄ cian̄ni ken̄e gūāath ēe tuok nyuuth Swastika th̄in ke kuic Ji Hindu ken̄e th̄āāñ ji palä ñäthä k̄omienitini tin k̄okien, am̄äni Ji Budith ken̄e Jian k̄omieniti.

Ke kuic ñēeni titi tin la k̄omieniti pali ji ñäthä, nyuuth Swastika /cie mi ca ḡor̄ k̄ar̄ca r̄ey gūāath pali ji ñäthä duunde ȳȫö ke th̄āāñ gūäthni la t̄ēe raar ε j̄oc cīēñnikien ken̄e gūāath pali nyuurädīen ala mi nyoth puoth ken̄e mal. Goaa el̄ōñ en̄ ȳȫö bi te ke ñäc mi r̄ōñ ken̄e bi te ke ñäc ke d̄ǟk kam nyuuthä mem̄e ken̄e min c̄ol Nazis je i nyuuth Hakenkreuz. ke kuic Hakenkreuz ñiece nath ke ȳȫö bi nyir d̄äk piny r̄ey nath ken̄e gak. Nyuuth Nazi Hakenkreuz, la th̄āāñ nyuuthnike ti ñuan ε j̄oc ti c̄ǟt ke nyuuthni swastika, dīew ke je en̄ ȳȫö /ca ke bi nh̄ok i bake guic.

Ke cian̄ lǟtni ñutni, ban̄e lǟt keel ke bööth k̄omieniti ken̄e bun nath tin cuc ke rik ke ȳȫö ba lǟt mi thuok ken̄e ȳȫö ba cian̄ pali ji ñäthä kam raar ken̄e cian̄ cian̄ni nath ti lǟtke k̄ä k̄omieniti titi thile cian̄ mi j̄iǟk mi ba jek ε ken̄e i ke ȳȫö ca nyuuthni Nazi Hakenkreuz pen ȳȫö bake ñjec.

Luäk ney ti cianke jiaäk ke lat jöör

Ke riek mi rup-rup, ni cianj cöl polith ke banj kä diok (000).

Jin mi te rey cäradu i cuoc ke ji ke lat jöör, deri ycat:

- **Victorian Equal Opportunity kene Human Rights Commission**
Luäk ke yöö ba min löki thuk ke biel puanyini kie lat jöör pali ji njäthä. Lat min löki [online](#) ke njak kómieniti kie ruacni ke VEOHRC ke telepoon 1300 292 153 kie imëel enquiries@veohrc.vic.gov.au.
- **Victorian Legal Aid**
käme naath lääri baanj kene luäk ke kuic njutni. Yot: 1300 792 387 kie guil legallaid.vic.gov.au.
- **Victorian Aboriginal Legal Service**
Käme naath luäk mi thuc kene lääri ke ney ti la Aboriginal kene Torres Strait Islander tin cienj kä Bik-tö-ria. Yot: 1800 064 865 kie vals@vals.org.au.
- **Thijk Mijtä**
Te luäk thijn + baanj kä ney tin njacke njani LGBTIQA. moce naath ke luäk kene ney diaal ti ca jak kä LGBTIQA + Ji Bik-tö-ria, cieemänikien kene määttnikien. Yot 1800 729 367, imëel support@rainbowdoor.org.au kie jak nie ke 0480 017 246.
- **QLife**
Mocce Yothterolia keeliw ke LGBTQIA + luäk lat këel kene jak ni neeni tin görke ruac ke kuic rikni ti njan amäni cianj tjoçä, mi nyoth ji, wut kie ciek, puany, cär, kie mar. Yot 1800 184 527 kie guil qlife.org.au.
- **Luäk ke läär däkä bili puanyini nath**
Käme naath luek kene duçp nyuuthä ke kuic gan kene diethkien/yoçp ke duçp in laar riek mi pay tuok ke dääk bieli puany nath kene cianj jiaäk ke ji pali njäthä kie cianj däkä kä duel gora Kumeni diaal kä Bik-tö-ria. Yot: 1800 722 476 kie report.racism@education.vic.gov.au.
- **Thuk duçp Ji Bumni (Bik-tö-ria)**
Käme laari kene mat luäkä muktäpni luäk tin de ney ti cienj ala ji bumni luäk tin cianjke e jiaäk kä /cake cienj ke cianj mi päär. Guil disabilitygateway.gov.au/legal/advocacy/vic.
- **Luäk diethni gan**
Käme dieth gan kene yoçp luek kene luäk kä ney tin te ke njac mi rönj kä luek comä ke 8am e wä kä wädäär, nin 7 kä juok amäni cänj ni'ni lonjä wec. Yot 13 22 89.
- **Muktäp kuäär ke cianj goçyä**
Luoc ke gak ke kuic kuethni kä online. De lääri lat ke cianj in wä keel ke ruacni kuethni tin la jake, thuren i ke yäri ciötdä ran amäni mi jiaäk kene muc riek esafety.gov.au/report.
- **Luäk tēkä**
Thope [luäk rikä ke thaakni 24](#) kene lat ganj kä yöö /ci raan rde mi näk. Yot 13 11 14.
- **Luäk gan**
Thope [lat comä kä nuetni ke thaakni 24](#) ke run 5 e wä kä run ti 25 dieth. Contact 1800 551 800 kie counsellor@kidshelpline.com.au.

- **Victorian Aboriginal Community Controlled Health Organisation (VACCHO)**
Thopɛ luek kɛnɛ lǎǎri ti nuan ti ca lat kɛ kuak kɛnɛ duɔp in ruac kɛ kuic Aboriginal kɛnɛ Torres Strait Islander. Yɔt: 03 9411 9411 kɛ guil vaccho.org.au.
- **Luäk wutni kä Yɔthtɛrɔlia**
Thopɛ [luäk kɛ thaakni ti 24](#), luäk, jäkni kɛnɛ luek comä lätni kɛ wutni. Yɔt 1300 789 978.
- **Gör Nək ran kɛ rɔdɛ Cɔli ji Lät jɔk**
Thopɛ luek kɛ thaakni ti 24 kɛ yöö bɛ raan gan kɛ näkdɛ kɛ rɔ kɛnɛ juey wec. Luäk te thɪn kɛ telepoon [online](#) kɛnɛ bidiöo kä nɛy diaal ti ca moc kɛ rik kɛ cär kä yöö de raan rɔdɛ näk. Yɔt 1300 659 467.
- **Polith Bik-tö-ria**
Luäk rikä mi rup-rup, amäni guəəth in ca ji moc kɛ riek thɪn kɛ kuic bieli puəəny nath kɛnɛ lat jɔr ji pali nǎthä kɛ kuethni, kɛnɛ yöö yɔt ban ni kä diɔk (000). Mi goori nəc mi diit kɛ yöö de Polith Bik-tö-ria riek in jääk luən kɛ gan idi police.vic.gov.au/prejudice-and-racial-and-religious-vilification.
- **Muktäp Beyond Blue**
Thopɛ [luek kɛ thaakni ti 24](#) kɛ kuic nəni tin diɛr, wuothkien nyuɔɔn kɛnɛ yöö de raan rɔdɛ näk näk. Yɔt 1300 224 636. Beyond Blue bä tɛɛ kɛ [kuak ti cɛ rial ikä kɛ kuic nəni ti la Aboriginal kɛnɛ Torres Strait Island](#).
- **Muktäp Headspace**
[Thopɛ lǎǎri kɛnɛ luäk](#) kɛ kuic juey wec kɛnɛ gooy puəənynikien. Yɔt 1800 650 890
Headspace bä thopɛ Headspace bä thopɛ [kuak kɛ kuic nəni ti la Aboriginal and Torres Strait Islander](#).
- **Copɛ naath kɛ luäk**
Thopɛ [luäk kɛ juey wec](#) riek kä nɛy ti te runkien piny runi ti 25.
- **Blue Knot Foundation**
Blue Knot Foundation luäkɛ nath baan, kɛ [luäk comä kä nɛy ti nəckɛ nɔɔani](#) kɛnɛ nɛy tin la ji bumni ti ca jakä thɪn, ɛ ciemänikien kɛnɛ yuɔpkien. Yɔtni kɛ 1800 421 468 (9am-6pm AEDT kɛ jɛɛ lat a we kä Dhieɛ lätni, 9am-5pm AEDT kɛ Bəkɛl Lättni, Cənǎ Jiɔl kɛnɛ nɪn lɔnǎ). Jɪn mi ɛ jin miɪ, kɛ dək liənɟu kɛ dək ruacdu, cɔl National Relay Service kɛ 133 677 kɛnɛ yöö thopni 02 6148 1468 ala nɔmber in gööri i bi yɔt. Luɔc thuɔk dɛrɛ thieɛ
- **Lätɛ kɛɛl kɛ gaat ti ji bumni**
thopɛ lǎǎri, luäk kɛnɛ luäk kɛ kuic ciɛɪni gan tin te kɛ bum rɛy Bik-tö-ria. Yɔt (03) 9880 7000 kɛ guil acd.org.au.
- **Ciaɪ ciɛɪni kɛ duth**
Ca lät [kuakni kɛ online](#) cakɛ lat kɛ kuic nəni tin la Aboriginal and Torres Strait Islander kä diit ruac ɛmɛ kɛ muɔɪ kɛnɛ ciaɪ puɔlä wuothnikien. Mɛmɛ matɛ webthat, apps, podcasts, bidiöo muɔɪ rɛy jɔam, kɛnɛ [com luäkä online](#). Yɔt (08) 9370 6336.
- **Pɛth kɛ Ciaɪ Goyä mi Bum**
Mocɛ Bik-tö-ria kɛɛliw kɛ luäk kɛ 24/7 kɛ luäk ciaɪ muɔɪä kɛnɛ cār ciaɪä malä kɛ kuic nəni itn la Aboriginal kɛnɛ Torres Strait Islander. Yɔtni 1800 95 95 63, imɛɛl ysns@vahs.org.au kɛ guil vahs.org.au/yarning-safenstrong/.